

Tringan harvinaisuuskatsaus 2008

Pasi Pirinen

Katsauksen sisältö

Katsaus sisältää hyväksytyjä havaintoja yhteensä **64 taksonista** (laji/alalaji/alalajiryhmä) seuraavasti: **1)** Birdlife Suomen rareiteettikomitean (RK) tarkastamat havainnot Tringan alueelta vuodelta 2008 sekä joitakin aikaisempia havaintoja. Nämä lajit on kirjoitettu isoilla kirjaimilla ilman etumerkkiä. Laajasti lainattuja RK-katsauksen kommentteja on osittain lyhennetty ja muotoiltu paremmin Tringan alueelle sopiviksi. Näiltä osin kannattaa perehtyä tarkemmin alkuperäiseen RK-katsaukseen ja sen viitteisiin [**1**]. **2)** Tringan ART:n tarkastamat havainnot vuodelta 2008 sekä joitakin aikaisempia havaintoja. Nämäkin lajit on kirjoitettu isoilla kirjaimilla. Lajinimen edessä on asteriski, jos ART tarkastaa lajista kaikki havainnot. Asteriski on suluisissa, jos ART tarkastaa havainnot vain osittain. **3)** Joukon erittäin aikaisia tai myöhäisiä ART:n tarkastamia havaintoja, joiden lajinimet on kirjoitettu pienillä kirjaimilla. Nykyään nämä havainnot tarkastetaan erillisen Tringan kotisivuilta löytyvän **fenologialistan** mukaisesti. Myös mahdolliset tarkastetut risteymähavainnot on kirjoitettu pienillä kirjaimilla.

4) Rengastetut hippiäis- ja taigauunilinnut, joita ART ei tarkasta.

Useimpien lajien (41 lajia) nimen perässä on neljä lukua, joista ensimmäinen tarkoittaa ennen Tringaa (ennen vuotta 1974) havaittujen yksilöiden lukumäärää [**2**]. Toinen luku kertoo havaittujen yksilöiden määrän vuosina 1974-2007 ja kolmas luku kertoo katsausvuonna 2008 havaittujen yksilöiden määrän. Lopuksi on laskettu yhteen kaikki Tringan alueella kautta aikojen havaitut yksilöt. Aluksi on esitetty aikajärjestyksessä kaikki katsausvuoden 2008 havainnot ilman vuosilukua. Näiden jälkeen on esitetty tätä vanhemmat havainnot vuosilukuineen aikajärjestyksessä. Jos samasta linnusta on tehty useampia ilmoituksia, eri ilmoitusten havainnoitsijat on erotettu puolipisteellä. Muuttavien harvinaisuuksien osalta on ilmoitettu vain yksi kellonaika eli ohitusaika ilman klo-lyhennettä.

Harvinaisuusvuosi 2008

Vuoden harvinaisin lintu oli Tringan ensimmäinen mäntysirkku. Alueen ensimmäisiä olivat myös punatavi (E-kategoria) ja tiltaltin eteläisen nimirodun yksilö (vuodelta 2007). Amerikantukkasotkasta tehtiin kolmas havainto. Katsausvuonna havaittiin myös seuraavat enintään 10 kertaa havaitut lajit: silkkihaikara, isohaarahaukka, palsasirri, isokihu, mustakaularastas, siperianuunilintu ja tulipäähippiäinen. ART-lajeista runsas esiintyminen oli seuraavilla: Jalohaikara, lampiviklo, sitruunavästäräkki, virtavästäräkki, taigauunilintu, sepelsieppo ja keltahemppo. Aikaisia kevähavaintoja kirjattiin sepelhanhesta, nuolihaukasta, kurjesta, jänkäsirriäisestä, kalatiirasta, törmäpääskystä ja rastaskerttusesta. Syksyisiä myöhästelijöitä olivat heinätavi, töyhtöhyppä ja kalatiira. Talvihavaintoja tehtiin muuttohaukasta, kurjesta, mustaleppälinnusta ja kirjosiepostasta. Sepelrastas havaittiin keskikesällä.

ART:n toiminta 2008

Tässä katsauksessa on mukana 182 ART:n tarkastamaa havaintoa vuodelta 2008. Näistä havainnoista hyväksyttiin 156 eli 86 %. Lisäksi Suomen RK:lle annettiin lausunto kuudestatoista vuoden 2008 RK-havainnosta. Vuodelta 2008 ART käsitteli siis yhteensä 198 harvinaisuushavaintoa. ART:n kokoonpano vuonna 2008 oli seuraava: Pasi Pirinen (pj), Petteri Lehikoinen (siht.), Jyri Heino, Jarkko Santaharju, Andreas Uppstu ja Jorma Vickholm. Vuonna 2008 ART kokoontui neljä kertaa.

ART:n terveisiä

Ensinnäkin ART kiittää kaikkia havaintonsa palauttaneita lintuharrastajia. Vain hyväksytyjen harvinaisuushavaintojen avulla tietämys oman toimialueemme harvinaisten lintujen esiintymisestä ja esiintymisen muutoksista karttuu ja tallentuu yhdistyksemme arkistoon. ART kiittää myös kaikkia, jotka luovuttivat kuviaan tässä katsauksessa käytettäväksi.

Kun teet havainnon tarkastettavasta lajista, pyri aina myös dokumentoimaan havainto itse tai pyydä joltain apua. Parhaat keinot ovat harvinaisuuden kuvaaminen tai äänittäminen. Jos nämä eivät ole mahdollisia, kannattaa linnusta havaitut tärkeimmät tuntomerkit kirjata heti paikan päällä havaintovihkoon, jolloin ilmoituksen tekeminen jälkikäteenkin on helppoa. Jos muistiinpanovälineitä ei ole mukana, niin silloin havaintoilmoitus kannattaa täyttää heti retkeltä palattua, jolloin havaintotilanne ja havaitut tuntomerkit ovat tuoreessa muistissa. Monien harvinaisuuksien määrittäminen on vaikeaa ja olosuhteet Suomessa usein huonot. Nopeassa tilanteessa olennaiset tuntomerkit täytyy myös tietää ennalta, jotta niitä pystyy linnusta katsomaan. Eli aktiivista opiskeluakin harvinaisuuksien tunnistaminen useimmilta vaatii.

Jos löydät tarkastettavan lajin, kirjaa myös itse havaintosi Tiiraan. Näin ART voi pyytää ilmoitusta oikealta henkilöltä eli linnun löytäjältä. Olosuhteiden niin vaatiessa havainnon voi kirjata Tiiraan myös salattuna. Jos on sovittu, että joku muu kuin löytäjä tekee ilmoituksen, kirjaa se lisätiedoksi havaintoon. Jos bongaat harvinaisuuden, käytä aina Tiiran bongausrastia, niin ART ei luule sinua linnun löytäjäksi, ja pyydä turhaan ilmoitusta. Jos linnun löytäjä ei käy ilmi aiemmista havainnoista, kirjaa löytäjä lisätietoihin. Muuttavista harvinaisuuksista havaintoajan lisäksi mahdollisimman tarkka ohitusaika on aina olennainen tieto. Muuttavista harvinaisuuksista ilmoitus tarvitaan myös eri havaintopaikoista. Tarkastettavan harvinaisuushavainnon Tiiraan ilmoittaneelle lähtee ART:ltä sähköpostitse pyyntö havaintoilmoituksesta. Havainnon yhteyteen tulee tällöin näkyviin kuva ”lomake” eli *lomaketta pyydetty*. Kun ART saa ilmoituksen, havainnon yhteydessä näkyy kirjan ”K” eli *havainto käsittelyssä*. Jos havainto hyväksytään, havainnon yhteyteen tulee kirjain ”H” eli *havainto hyväksytty*. Jos ilmoitusta ei tule tai havainto hylätään, niin havainto poistetaan myös näkyvistä Tiirasta. Tiirassa on nykyään valmiina yhdistyshakuina mm. haut kuluvan vuoden RK- ja ART-havainnoista sekä Pikkuharvinaisuuskatsauksen lajeista. Näitä hakuja käyttämällä voit seurata lähes reaaliajassa havaintojen komiteakäsittelyn etenemistä. Näitä hakuja käyttämällä myös näet, mistä havainnoista havaintoilmoitus vielä puuttuu. Jos harvinaisuuden löytäjä ei itse tee ilmoitusta havainnosta, sen voi tehdä kuka tahansa.

Jos epäilet näkeväsi kovin aikaisen tai myöhäisen muuttajan, kannattaa tarkastaa Tringan ART:n kotisivujen fenologiaalistasta, vaatiiko havainto tarkastuksen. Kaikki uudet fenologiaennätykset tarkastetaan aina.

Viime vuosina ART (Andreas Uppstu) on järjestänyt Tringan huhti- tai toukokuun kuukausikokouksissa esityksen, jossa kuvien avulla on käyty läpi edellisen vuoden harvinaisuushavaintoja, ja erityisesti harvinaisuuksien lajin, iän ja sukupuolen määrittämistä. Jos harvinaisuudet ja lintujen määrittäminen kiinnostavat, kannattaa tulla seuraamaan ART:n keväisiä kuvaesityksiä.

Lyhenteet

Kuntien (25 kpl) lyhenteet: Espoo (Es), Hanko (Ha), Helsinki (He), Hyvinkää (Hy), Inkoo (In), Järvenpää (Jä), Karjaa (Ka), Karjalohja (Kal), Karkkila (Kark), Kauniainen (Kau), Kerava (Ke), Kirkkonummi (Ki), Lohja (Lo), Mäntsälä (Mä), Nummi-Pusula (Num), Nurmijärvi (Nur), Pohja (Poh), Pornainen (Por), Sammatti (Sa), Sipoo (Sip), Siuntio (Siu), Tammisaari (Ta), Tuusula (Tu), Vantaa (Va) ja Vihti (Vi).

Paikkalyhenteitä: IH = Es/He Iso-Huopalahti, VKL = He Vanhankaupunginlahti, YKP = He Kaisaniemi Yliopiston kasvitieteellinen puutarha.

Lintuhavaintojen lyhenteitä koskeva yleinen ohje löytyy Birdlife Suomen kotisivuilta [5]. Esimerkkejä ohjeen mukaisista tavanomaisista lyhenteistä: p = paikallinen, m = muuttava, yöm = yömuuttava, SW = liikkui lounaaseen, S/SW liikkui ensin etelään kääntyi lounaaseen, a5 = viiden yksilön parvi, 1kv = tänä vuonna kuoriutunut, 2kv = viime vuonna kuoriutunut, +1kv = ennen kuluvaa vuotta kuoriutunut, pp = pesäpoikanen, pm = maastopoikanen, 1' = nuorimman ikäluokan yksilö, 1'' = aikuinen lopullisessa puvussa, k = koiras, n = naaras, 1/2 = koiras ja kaksi naaraspukuista, jp = juhlapuku, tp = talvipuku, vp = vaihtopuku, pep = peruspuku, eijp = ei juhlapukuinen, ss = sulkasatoinen, pull = untuvapoikanen, juv = 1. täydellinen puku, subad = ei juv eikä ad, imm = ei ad, ad = aikuinen lopullisessa puvussa, 1'/2'' = nuori koiras ja kaksi vanhaa naarasta, ä = ääntelevä, Ä = laulava, Än = laulava lintu myös nähty, ↓ = saapui, ↑ = lähti, kiert = kiertelevä, reng = rengastettu, va = vaalea, tu = tumma, välim = välimuotoinen. Havaintoilmoituksiin liitetyt dokumentit on merkitty seuraavasti: (v) = kuvamateriaalia, (ään) = äänite.

Kategoriat

Suomessa tavatut lintulajit on jaettu viiteen eri kategoriaan alla olevan mukaisesti. Tarkempaa tietoa eri kategorioiden sisällöistä saa RK:n kotisivuilta.

A Laji, joka on tavattu ilmeisesti luonnonvaraisena ainakin kerran vuodesta 1950 alkaen

B Laji, joka on tavattu ilmeisesti luonnonvaraisena vain ennen vuotta 1950

C Laji, jonka karanneista tai vapautetuista yksilöistä on maahan syntynyt omillaan toimeen tuleva/elinvoimainen populaatio tai yksilöt ovat kotoisin/peräisin toisen maan vastaavasta populaatiosta.

D Laji, joka ei ole melkein/lähes varmasti luonnonvarainen (jolloin se sijoitetaan kategoriaan A) tai melkein/lähes varmasti karkulainen (kategoria E).

E Varma tai melkein/lähes varma tarha- tai häkkikarkulainen.

Hyväksytyt havainnot

Kategoria A

Sepelhanhi *Branta bernicla*

29.3. Ki Mattby 1NE 10.25 (Ari Viljanen), sama **29.3.** Es Espoonlahden perukka 1''NE 10.45 ↓p (v) (Risto Nevanlinna), sama **29.3.** Va Seutula 1''p↑E 14.15 (Samuli Häkilä ym.). Tringan saapumisennätys. Kaikkien havaintojen tulkittiin koskevan samaa yksilöä. Pöyhösen [3] tuntuma Suomen aikaisin 10.4.1989 Orimattilassa.

***PUNAKAULAHANHI** *B. ruficollis* (1+14+3=18)

10.5. He Kaivopuisto 1'p (v) (Ilpo Lumio) (kupeiden takaosan juovitukselta samannäköinen lintu oli ollut Ruotsissa Tukholman seudulla 2.-8.5.), **1.6.** Ha Udskatan lintuasema 1E 5.38 (Petro Pynnönen, Aleksi Lehikoinen, Kaisa Välimäki, Jonne von Hertzen, Antto Mäkinen, Paavo Seppänen), **21.12.2008-11.1.2009** Siu Myrans 1''p (v) (Kari ja Kuisma Kaartinen, Ilona Peräkylä ym.). Tämä renkaaton ja ehjäsiipinen lintu viihtyi paikalla pitkään sinisorsien seurana.

Heinätavi *Anas querquedula*

12.11. Ka Lappträsket /1p (Jukka Santala). Suomen toinen havainto marraskuulta [4].

AMERIKANTUKKASOTKA *Aythya collaris* (0+2+1=3)

14.5. He Pitäjänmäki 1jp/p (v) (Jouni Haapalainen).

Tringan kolmas havainto, edellinen 2005 Karkkilan Pyhäjärvellä.

(*)**KYHMYHAAHKA** *Somateria spectabilis*

6.4. He Lauttasaari 1'p (v) (Vesa Jouhki, Rainer Nordlund ym.), **27.4.** Ki Porkkala /1E 9.58 (Petteri Hytönen, Jörgen Palmgren, Jussi Lindström ym.), **4.5.** Ki Porkkala /1p (v) (Markku Jämsä, Olli-Pekka Liinalaakso, Sakari Damski, Jussi Lindström, Biti ja Markku Ojala, Sami Tuomela, Roland Sundström ym.).

***AMERIKANJÄÄKUIKKA** *Gavia immer* (0+10+1=11)

4.5. Ki Rönnskär lintuasema 1"jp E 6.36 (Pekka Seppälä, Tomas Swahn, Jukka Hintikka), sama **4.5.** Ki Porkkala 1"jp NE 6.36 (Jussi Lindström, Markku Jämsä, Biti ja Markku Ojala ym.), sama **4.5.** Es Kytö 1"jp ENE 6.54 (Jörgen Palmgren, Jyri Heino, Antti Mikala, Asko Rokala, Ari Veijalainen).

(*)**JÄÄKUIKKA** *G. adamsii*

1.6. Ki Söderskär 1 2kv p (Jyri Heino, Asko Rokala).

SILKKIHAIKARA *Egretta garzetta* (0+3+1=4)

19.-20.5. Ta Östergaddesgrundet 1p (v) (Johnny Erola, Stefan Heinänen).
Tringan edelliset vuosilta **1981, 1988 ja 1992.**

***JALOHAIRARA** *E. alba* (2+27+10=39)

18.4. Ki Morsfjärden 1p (v) (Pasi Pirinen ym.), **25.4.** He VKL 1p (v) (Marja Saarinen), **29.4.-5.5.** Es Laajalahti 1p (v) (William Velmala, Pekka Salminen, Antti Mikala ym.), **10.5.** Ta Stadsfjärden torni 1N 6.00 (Markus Öst), **10.-11.5.** In Långvassfjärden torni 1p (v) (Taavi Sulander, Helge Palmu, Raimo Metsomäki, Heini Haverinen, Tero Laiho, Markku Luotonen), **12.5.** Ki Porkkala 1SW/NW 7.30 (v) (Matti Sirkiä, Kimmo Heiskanen, Matti Jäppinen, Kari Soilevaara, Petro Pynnönen, Eero Haapanen, Ilkka Lehtinen), sama **12.5.** Ki Rönnskär lintuasema 1SW↓ 7.37 ja todennäköisesti sama taas SW 10.28 (Rainer Nordlund, Ari Vienonen, Pertti Korvenoja, Ilkka Laiho, Jari Lähteenoja, Seppo Sällylä), **8.6.** Ha Västerfjärden 1p (Tarmo Lehtilä), **13.6.-3.7.** Vi Vanjärvi 1p (v) (Kalle ja Kari Virta, Mika Teivonen, Heikki Toljander ym; Pasi Pirinen, Andreas Uppstu), **6.8.** He VKL 1p (Kimmo Heiskanen, Vesa Hänninen), sama **7.8.** He Kivikko 1NE 6.37 (Klaus Niemelä), **24.-27.8.** He VKL 1p (Marja Saarinen), sama **27.8.-13.9.** Es Laajalahti 1p (v) (Mika Ilari Koskinen, Mika Ohtonen ym; Stacy Siivonen). Ennätysesintyminen Tringan alueella. 2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **3, 2, 0, 0, 0, 6, 3, 1, 10.**

ISOHAARAHAUKKA *Milvus milvus* (1+8+1=10)

9.3. In Rådkila 1W 17.10 (v) (Pasi Pirinen, Matti ja Tuija Soini), sama **10.3.** In Tähtelä 1' (William Velmala, Keijo Hannukainen).

KÄÄRMEKOTKA *Circaetus gallicus* (0+20+3=23)

29.7. Ki Saltfjärden 1E/NE (Jussi Lindström, Jani Ceder, Matti Jäppinen, Tapio Havukainen), **30.8.** Ha Täktom 1N 12.05 (v) (Tuomas Syrjä, Lasse ja Eemeli Peltonen, Matti Rekilä, Kaarle Lönnroth, Jarmo Boman, Arvi Uotila), **31.8.** He Kivikko 1imm W 12.10 ja 1imm NE 12.50 (Harri Hölttä, Markku Varhimo, Ilpo Kuronen, Tuomas Manninen, Jussi Suutari), **31.8.** Es Laajalahti 1E/NE 12.21 (Antero Lindholm, Annika Forsten, Mika Ohtonen, Jussi Lindström, Antti Mikala, Jussi Salokorpi, Petri Shemeikka ym.), **31.8.** He Viikki 1N-NE 12.46 (Mauri Karonen, Tomi Muukkonen, Ulla-Maija Vainikka), **31.8.** In Hangontie Joddbölen th 1W 14.18 (v) (Petteri Hytönen, Markku Jämsä), **31.8.** He Itä-Pasila 1W 16.00 (Jarkko ja Raija Santaharju), **1.9.** Ka Läpp 1'SSW 13.25 (Jukka Santala), **1.9.** Ta Snappertuna 1N-NE 14.21 (Ari Vienonen), **20.9.** He Taka-Viikki 1E/NE 15.21 (Aleksi Lehikoinen, Petro Pynnönen), **20.9.** Va Västerkulla 1E-SE 15.22 (Jarmo Korpenfelt, Sirkka-Liisa Korpenfelt).
Etelärannikolla (välillä Ha-He) 30.8.-1.9. nähdyistä käärmekotkista tulkittiin kaksi yksilöä. Helsingin Kivikon länteen muuttanut yksilö nähtiin todennäköisesti myöhemmin Inkoossa ja Espoon

Laajalahdella koilliseen matkannut lintu oli todennäköisesti sama, joka nähtiin Helsingin Viikissä, Kivikossa ja Pasilassa, jossa linnun suunta oli vaihtunut takaisin länteen. Lomakkeilla olevien kuvausten perusteella on vaikea päätellä kumpi yksilö nähtiin missäkin. Vastaavaa tilannetta silmällä pitäen mahdollinen sulkeminen ja höyhenpuvun yksityiskohdat sekä linnun ylä- että alapuolelta kannattaa kirjata tarkasti ylös, siitäkkin huolimatta että kyseessä on suhteellisen helposti määritettävä laji. Hangon 30.8. sekä Karjaan ja Tammisaaren 1.9. linnut on tulkittu todennäköisesti samaksi kuin jompikumpi pääkaupunkiseudulla 31.8. havaittu lintu. Helsingin ja Vantaan 20.9. havainnot koskevat samaa yksilöä [1].

2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **0, 1, 0, 1, 3, 0, 0, 2, 3.**

***AROSUOHAUKKA** *Circus macrourus* (12+106+7=125)

3.5. He Vuosaaren kasa 1''p↑NE 10.03 (v) (Jukka Pirttinen, Rauli Pudas, Sven Lindroos, Frans Silvenius, Jussi Hietala ym.), **5.5.** He Santahamina 1 +2kv/ ENE 7.25 (Juha Saari, Jukka Haapala, Arja Suomalainen), **8.-30.8.** Siu Gårdskulla /1'p (v) (Petteri Hytönen, Petri Hasunen ym.), **9.9.** Es Laajalahti /1 2kv p↑SW 9.27 (Antti Mikala, Jörgen Palmgren), **11.9.** Tu Rusutjärvi Isoniitty 1'p (Ari Ahtiainen), **12.-14.9.** In Degerby /1'p (v) (Petteri Hytönen, Pekka Komi, Ville Supponen ym.), **4.10.** Siu Myrans 1'p (v) (Petteri Hytönen, Pekka Komi, Jörgen Palmgren ym.).

2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **7, 23, 3, 5, 6, 9, 8, 8, 7.**

(*)NIITTYSUOHAUKKA *C. pygargus*

8.5. Ta Prästkulla /1''ENE (Mikael Wickman), **20.5.** He VKL Lammassaari 1'p↑S 5.37 (v) (Petro Pynnönen), **26.5.** Ha Tvärminne 1'/NE 12.45 (Petteri Lehikoinen, Alekski Lehikoinen, Markus Öst), **5.6.** Ki Saltfjärden 1 2kv n p (v) (Petteri Hytönen, Pekka Komi), sama **10.7.** Ki Saltfjärden 1 2kv n p (v) (Petteri Hytönen ym.).

ART tarkastaa lajista muut havainnot paitsi ad-koiraat.

***PIKKUKILJUKOTKA** *Aquila pomarina* (2+77+2=81)

3.5. Ki Tanskarla 1NE 12.25 (Heikki Seppälä, Lauri Lindberg), **24.5.** Ki Peuramaa 1E 13.50 (Petteri Hytönen, Jani Ceder, Esko Lavikka, Sakari Damski, Markku Jämsä, Jussi Lindström), sama **24.5.** Ki Saltfjärden torni 1E 14.00 (Jukka T. Hauru, Pekka Komi).

2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **2, 3, 1, 3, 5, 5, 4, 2, 2.**

***KILJUKOTKA** *A. clanga* (?+113+5=118)

30.4. He VKL Lammassaari 1imm lähti W 13.50 (Mikko Savelainen), **30.4.** Ki Saltfjärden torni 1 subad ENE 14.35 (v) (Pekka Komi, Dag Munsterhjelm), **11.9.** Ha Uddskatan lintuasema 1subad W/E 12.30 (Aleksi Lehikoinen, Aatu Vattulainen, Risto Nevanlinna, Kaisa Välimäki), **12.9.** Ki Peuramaa ja Es Soukka 1subad p (Markku Jämsä, Jussi Lindström, Matti Jäppinen, Jani Ceder, Andreas Uppstu, Esko Lavikka, Mauno Niskanen), **20.9.** Ki Saltfjärden torni 1 subad NE 13.15 (Jukka T. Hauru, Matti Jäppinen, Tapio Havukainen).

2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **3, 4, 4, 6, 1, 2, 8, 9, 5.**

***PUNAJALKAHAUKKA** *Falco vespertinus* (?+213+3=216)

26.5. Ha Långören 1'/E 11.11 (Kari Haataja), **15.-16.6.** Kal Kattelus 1 2kv/p (v) (Matti Nisonen, Reijo Markelin), **10.-11.9.** Nur Savikko 1''p (v) (Pekka Toiminen ym.).

2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **7, 5, 2, 5, 4, 32, 5, 7, 3.**

Nuolihaukka *F. subbuteo*

10.4. Ka Lämpträsket 1N (Jukka Santala).

***TUNTURIIHAUKKA** *F. rusticolus* (7+18+1=26)

3.10. Es Röylä 1NE 14.53 (Pekka Routasuo).

11.3.2007 Va Kuusikko Kalkkikallio 1'NW 17.20 (Klaus Niemelä).

Lajista on 2000-luvulta seitsemän havaintoa. Kaikki Tringan havainnot kuukausittain: **X 10, XI 7, XII 1, II 3, III 2, IV 2, V 1.**

Muuttohaukka *F. peregrinus*

28.1.-24.3. Ha Högholmen-Tulliniemi 1'p *calidus*-tyyppinen (v) (Aleksi Lehikoinen, Aatu Vattulainen, Petteri Lehikoinen, Petro Pynnönen, Mikael Wickman, Juha Niemi, Matti Riihimäki ym.), **7.12.** Ki Söderskär 1'p (Jussi Lindström, Karno Mikkola), sama **13.12.** Ki Porkkala 1'p (Tarmo Lehtilä), **21.12.** Ha Långören 1'p (Mikael Wickman, Johannes Silvonen).

Ensimmäisenä mainittu havainto on lajin ensimmäinen Suomessa todettu talvehtiminen [4].

Kurki *Grus grus*

11.-29.2. Hy Åvik 1'p (Pekka Toiminen, Ritva Nurmi, Jari Siven, Pekka Komi, Markku Ojala, Jussi Lindström, Jörgen Palmgren, Sami Tuomela ym.), **13.3.** Ha Uddskatan lintuasema 1N (Aatu Vattulainen), **13.-17.3.** Num Hyvelänjärven pellot 1'p (Kalle Virta, Mika Teivonen, Matti Hovi, Arto Kalliola, Jan Kårlund, Markus Lampinen, Jari Landen, Kalle Rainio, Heikki Toljander), **28.12.** In Degerby 1'p (Dick ja Inki Forsman). Kurki on talvehtinut Suomessa kolme kertaa. Hyvinkään lintua on pidetty aikaisena kevätmuuttajana [4].

***KERÄKURMITSA** *Charadrius morinellus* (28+183+27=238)

15.5. Tu Rantamo 1p↑SW 19.30 (Jouko Olkio), **18.5.** Mä Sulkava Koukunjärvi a7p↑NW 20.05 (Petri Sola), **19.5.** Ta Finby Gränd a2p (Mikael Wickman, Matti Riihimäki), **19.5.** In Degerby a16p (Ahti Vapaavuori), **16.9.** He VKL 1eijp W/SW (Markku ja Biti Ojala).

2000-luvun yksilömäärät: **2, 6, 0, 0, 26, 32, 1, 67, 27.**

Töyhtöhyppä *Vanellus vanellus*

28.12. Vi Vanjärvi 1p (Kalle Virta, Marko ja Mika Teivonen).

PALSASIRRI *Calidris melanotos* (2+4+1=7)

7.-18.10. Es Laajalahti 1'p↑S (v) (Pekka Komi, Ari Ahtiainen).

Tringan aikaisemmat havaintovuodet: **1972 (2 yks.), 1994, 1999, 2002 ja 2006.**

Merisirri *C. maritima*

3.5. Ta Segelskär a33p ja **4.5.** a22p (Mikael Wickman, Matti Riihimäki, Johannes Silvonen).

Jänkäsirriäinen *Limicola falcinellus*

18.-20.5. Es Laajalahti a2p (v) (Antti Mikala, Mauri Karonen, Pekka Komi, Jari Laitasalo, Jukka Sirviö ym.).

***LAMPPIVIKLO** *Tringa stagnatilis* (5+87+8=100)

30.4.-1.5. Ki Norra fladet 2p, **2.-3.5.** 1p (Markku Jämsä, Mika Ilari Koskinen, Pekka Komi, Kari Aromäki, Sakari Damski, Olli-Pekka Liinalaakso ym; Risto Nevanlinna; Merja ja Eero Talvela), **1.5.** He VKL Hakalanniemi 1p (v) (Petri Saarinen, Rauli Pudas), **2.5.** Ta Prästkulla 1p (Aleksi Lehikoinen, Kim Jaatinen, Mikael Wickman), **2.5.** He VKL 1p (Aleksi Lehikoinen, Petro Pynnönen, E. Jurmu), **17.5.** Ki Norra fladet 1p (Merja Talvela, Raija Teider), **22.5.** Es Laajalahti 2p, **23.5.** 1p (Pekka Leskelä ym; Timo Sahi ym.).

Viime vuoden tapaan taas ennätysesiiintyminen. 2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **3, 3, 2, 3, 1, 2, 2, 7, 8.**

***RANTAKURVI** *Xenus cinereus* (6+18+2=26)

23.5. Ha Svanvik 1p (Kari Haataja), **24.5.** Ki Hermanskär 1p (v) (Aulis Juoperi, Hannu Vesterinen).
2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **1, 0, 1, 1, 1, 1, 0, 0, 2.**

ISOKIHU *Stercorarius skua* (0+7+1=8)

21.5. Ha Uddskatan lintuasema 1E (Aatu Vattulainen).

Aiemmat Tringan isokihut ovat vuosilta **1981, 1986, 1999, 2000, 2004 ja 2006 (2 yks.)**. Havainnot näyttävät siis yleistyneen 2000-luvulla.

AROHARMAALOKKI *Larus cachinnans* (0+7+5=12)

24.8. Es Ämmässuo 2'p (v) (Petteri Hytönen), **17.–18.10.** Es Ämmässuo 1'p (v) (Petteri Hytönen, Hannu Holmström, Matti Koivula, Timo Janhonen), **25.10.** Es Ämmässuo 1'p (v) (Antero Lindholm, Annika Forsten), **6.-24.12.** Es Ämmässuo 1'p (v) (Petteri Hytönen, Matti Koivula ym.).
Ennätyssiintyminen Tringan alueella. 2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **0, 0, 0, 0, 2, 1, 2, 2, 5.**

(*)**RIUTTATIIRA** *Sterna sandvicensis*

24.5. He Kivikko 1NE 6.30 (Ilpo Kuronen).

Kalatiira *S. hirundo*

7.-11.4. Ta Jägarbacken 1p (Martin Josefsson), **18.10.** Ha Högholmen 1''vp W 15.30 (Juhani ja Pekka Salmi).

(*)**PIKKUTIIRA** *S. albifrons*

21.6. Ka Lämpträsket 1''p↑SE 12.10 (Jukka Santala), **29.6.** Hy Kytäjärvi 1''p (Jouko Olkio, Ari Väätäinen, Jari Siven, Viljo Kuntsi ym.).

***VALKOSIIPITIIRA** *Chlidonias leucopterus* (0+20+1=21)

3.-5.8. Es Laajalahti ja Es/He Iso-Huopalahti 1'' lähes jp p (v) (Tarmo Lehtilä, Anneli ja Jani Ceder, Mika Ohtonen ym; Pekka Komi).
2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **1, 0, 4, 0, 0, 2, 3, 0, 1.**

(*)**MUSTATIIRA** *C. niger*

4.8. Es ja He Laajalahti 1'p (v) (Pekka Komi), **9.8.** Ta Stadsfjärden 1'p (Mikael Wickman).

***MEHILÄISSYÖJÄ** *Merops apiaster* (0+28+4=32)

15.6. Ki Friggesby 1p↑S (Tarmo Huttunen), **15.7.** Kal Lohjanjärvi a3''SW 15.50 (Joel Taina).
2000-luvun yksilömäärät: **1, 1, 0, 3, 1, 2, 0, 6, 4.**

Törmäpääsky *Riparia riparia*

9.4. Lo Kirkniemi Pensaarensalmi 1p (v) (Jarmo Puumalainen, Jan Södersved).

Tringan uusi saapumisennätys. Pöyhösen [3] tuntema Suomen aikaisin 24.4.1983 Espoossa.

***ISO-/MONGOLIANKIRVINEN** *Anthus richardi/godlewskii*

2.11. He Lauttasaari 1SW 8.15 (Pekka Leskelä).

***SITRUUNAVÄSTÄRÄKKI** *Motacilla citreola* (3+99+16=118)

22.4.-28.8. He VKL vähintään 5/2p, ilmeisesti kaksi pesivää paria (Petro Pynnönen ym.), **30.4.-29.7.** Ki Saltfjärden vähintään 1/1 1'p eli ilmeinen pesintä (Miika Halonen, Pekka Komi ym; Petteri Hytönen, Jani Ceder), **3.5.** Es Laajalahti /2p (Mikko Savelainen, Pekka Komi, Kalevi ja Vesa Kärpijoki, Hannu Talvitie), **7.5.** Ha Uddskatan lintuasema 1/SW 7.49 (Petteri Lehikoinen, Alekski Lehikoinen, Kimmo

Koivula, Lari Sihvo), **18.5.** He Santahamina 1Än (Petro Pynnönen), **27.5.-27.6.** Es Laajalahti 1/p (v) (Jyri Heino, Antti Mikala, Veli Niemi ym.), **22.6.** Es Laajalahti /1p (v) (Jyri Heino, Leo Wallinmaa). 2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **3, 8, 10, 10, 5, 4, 13, 17, 16.**

***VIRTAVÄSTÄRÄKKI** *M. cinerea* (11+185+11=207)

10.5.-24.6. Nur Röykkä 1/p (v) (Pekka Toiminen, Keijo Hannukainen, Antti Mähönen, Pasi Pirinen, Timo Kärkkäinen ym.). Erikoinen reviiirin paikka pientaloalueella, laulupaikkana mm. talojen katot. Lintu ruokki poikasia pesään västäräkkinaaraan kanssa, mutta poikaset olivat ilmeisesti västäräkkejä, eivätkä risteymiä. **31.5.** Po Ansku 1/p (William Velmala), **14.7.** Ha Uddskatan lintuasema 1/SW 5.52 (Aatu Vattulainen), **26.-27.7.** Ha Uddskatan lintuasema 1 +1kv k p (v) (Petteri Lehikoinen, Christa Granroth, Hanna Hyvönen, Miika Vintturi, Alekski Mikola ym.), **29.7.** Nur Tamppikoski 1 +1kv k p (v) (Esko Rantanen, ilm. Veli-Pekka Rannila), **13.8.** Ha Uddskatan lintuasema 1/p (Aatu Vattulainen), **16.10.** Ha Uddskatan lintuasema 1SW↓p↑NE 10.29-39 (Aatu Vattulainen, Paavo Seppänen), **20.10.** Es Laajalahti 1↑SW (Antti Mikala), **1.11.** Ki Rönnskär lintuasema 1p (Jyrki Pynnönen), **13.12.** Kau Kasavuori/ Es Kirkkojärvi 1p (Jörgen Palmgren), **28.12.2008-9.1.2009** Va Vantaanlaakso 1p (Leo Wallinmaa, Paul Hellström, Kari Below, Olavi Kemppainen, Tom Lönnqvist ym.). Lintu jäi ilmeisesti varpushaukan saaliiksi 10.1.2009.

2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **4, 3, 3, 5, 7, 4, 6, 10, 11.**

'ENGLANNINVÄSTÄRÄKKI' *M. alba yarrellii* (0+3+0=3)

Suomesta on viime vuosina raportoitu useita västäräkkiyksilöitä, joilla on *yarrellii*-alalajin piirteitä, mutta jotka eivät kuitenkaan näytä välttämättä puhtailta 'englanninvästäräkeiltä'. Tyypillisesti näillä linnuilla pääläen musta jatkuu jonkin verran selän yläosaan (muodostaen usein kuitenkin etuselkään tummempia viiruja, kun puhtailla *yarrellii*-alalajin linnuilla selkään työntyvä tummempi alue on yleensä yhtenäinen), niiden kupeet saattavat olla jossain määrin tummemmat kuin normaalisti nimialalajin linnuilla, ja niiden isojen ja keskimmäisten peitinhöyhenten kärjet ja reunukset ovat laajemmin ja kirkkaammin valkeat ja kontrastoituvat jyrkemmin tummiin höyhenten keskustoihin kuin nimialalajin västäräkeillä. RK onkin päätynyt luokittelemaan ilmoitukset *yarrelleista* tavanomaisen kahden luokan (hyväksytyt/hylätyt) asemesta kolmeen luokkaan:

1. hyväksytyt havainnot, jotka muodostavat maassamme tavattujen *yarrelleiden* kokonaisyksilömäärän
2. linnut, joissa on todettu *yarrelliin* piirteitä, mutta jotka eivät täysin sovi RK:n käsitykseen englanninvästäräkin muuntelusta tai joiden dokumentointi on sen verran puutteellinen, ettei havaintojen hyväksymiselle välimuotoisten lintujen esiintyminen huomioiden ole riittäviä perusteita

3. hylätyt havainnot, eli linnut joiden RK katsoo voivan mahtua nimialalajin muuntelun piiriin.

RK on erittäin kiinnostunut kahteen ensimmäiseen luokkaan kuuluvista linnuista ja toivoo jatkossakin ilmoituksia myös jo havaintovaiheessa välimuotoisiksi arveltuista yksilöistä *yarrelliin* esiintymiskuvan selvittämiseksi. Luokkaan 2 kuuluvat havainnot tultaneen julkaisemaan jatkossakin RK-katsauksissa. Seuraavan havainnon katsottiin kuuluvan parhaiten tähän ryhmään 2 [1]:

6.-11.5.2006 Es Finnå 1'/reng (v) (Petteri Lehikoinen, Heikki Eriksson, Jukka Hintikka, Timo Janhonen, Antto Mäkinen, Juho Pokki, Kaisa Välimäki).

Tringan alueelta on vain kolme hyväksytyä havaintoa puhtaasta *yarrelliista*. Havainnot ovat vuosilta **1990, 1998 ja 2000.**

Mustaleppälintu *Phoenicurus ochruros*

30.12.2007-4.1.2008 Es Finnå /1p (Pasi Pirinen, Antero Varhimo, Timo Damski ym.), **9.1.-2.3.** He Lauttasaari /1p (Matti Ketola ym.).

Lauttasaaren havainto on tulkittu lajin ensimmäiseksi onnistuneeksi talvehtimiseksi Suomessa [4].

(LÄNTINEN) MUSTAPÄÄTASKU *Saxicola torquata rubicola/hibernans*

1.4. Ha Täktom 1'/p (v) (Kimmo Hotulainen, Robert Michelsson ym.), **25.4.** He YKP /1p (v) (Vesa Oksanen, Timo Janhonen, Pasi Pirinen, William Velmala).

Koiras mustapäätaskujen alalajin maastomäärityksessä tärkeimmät tuntomerkit löytyvät yläperän ja pyrstön yläpeitinhöyhenten värityksestä. Alalajin määrittäminen edellyttää yläperän alueen huolellista tarkastelua ja hyvää kuvausta tai valokuvia (ks. tarkemmin RK-katsaus 2007).

***(ITÄINEN) MUSTAPÄÄTASKU** *S. torquatus maurus*

3.-4.10. Es Laajalahti /1p (v) (Otso Häärä ym.).

Sepelrastas *Turdus torquatus*

12.7. Ki Rönnskär lintuasema 1p (Markku Jämsä, Karno Mikkola, Matti Jäppinen, Sakari Damski, Kari Aromäki, Christian Catani, Pekka Pöyhönen).

MUSTAKAULARASTAS *T. ruficollis atrogularis* (2+6+1=9)

23.10. Ha Uddskatan lintuasema 1' hetken p (v) (Petteri Lehikoinen, Pekka Komi, Dick Forsman, Petteri Hytönen, Jarkko Santaharju, Paavo Seppänen, Aatu Vattulainen).

Uusi laji Hangon lintuasemalle.

***RUOKOSIRKKALINTU** *Locustella luscinioides* (0+42+2=44)

3.5. Ki Luoma 1Ä (Markku Jämsä, Jussi Lindström, Roland Sundström, Matti Päiviö, Ulf Strandberg),

5.-7.7. Ki Petäjärvi 1Ä (ään) (Pasi Pirinen, Jani Ceder).

Tringan 2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **2, 2, 1, 2, 4, 6, 6, 4, 2.**

Rastaskerttunen *Acrocephalus arundinaceus*

28.4. Ta Stadsfjärden 1Ä (Mikael Wickman), **29.4.** Ka Lämpträsket 1Ä (Jukka Santala).

Tringan saapumisennätys. Pöyhösen [3] tuntuma Suomen aikaisin 3.5.1992 Espoossa.

(*)HIPPIÄISUUNILINTU *Phylloscopus proregulus* (4+152+7=163)

23.9. Hy Ridasjärvi 1p (Seppo Verhiö, Pertti Sten ym.), **4.10.** Ha Tvärminne 1p (Pekka Suhonen),

11.-14.10. He YKP 1p (v) (Pertti Rasp; Jari Päärne ym.), **14.10.** Ha Santala 1p (Miika Halonen, Jouni

Laaksamo), **28.10.** Ha Uddskatan lintuasema 1'reng (Jarkko Santaharju), **4.11.** Ha Puistovuori 1p

(Mikael Wickman), **8.11.** Ha Uddskatan lintuasema 1'reng (Jarmo Ruoho).

2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **8, 1, 1, 8, 6, 4, 4, 4, 7.**

(*)TAIGAUUNILINTU *P. inornatus* (5+147+17=169)

13.9. Ha Uddskatan lintuasema 1'reng (Antero Lindholm), **14.-16.9.** He Lauttasaari 1p (Vesa Jouhki,

Jari Nummelin, Pekka Rusanen, Mika Ohtonen ym.), **16.9.** Va Jokiniemi 1p (Martti Uusitalo), **20.9.** Ha

Uddskatan lintuasema 1'reng (Antero Lindholm), **20.9.** He Siltämäki 1p (Tuomas ja Lauri Manninen

ym.), **24.9.** Va Västerkulla 1p (Jari Päärne), **25.9.** Hy Ridasjärvi 1p (Jari Siven, Ari Väättäinen, Vilho

Kuntsi, Seppo Verhiö, Pertti Sten), **26.9.** He Ala-Tikkurila 1p (Harri Hölttä), **29.9.** He Kaisaniemi YKP

1p (v) (Asko Rokala, Jussi Hietala, Mika Bruun ym.), **30.9.** Ki Friggaby 1p (Markku Jämsä, Christian

Catani, Matti Jäppinen, Pekka Pöyhönen), **3.10.** Ka Päsarträsket 1 (Mikael Ranta), **4.10.** He Lauttasaari

1p (Pekka Leskelä, Mika Ohtonen, Jaakko Aarniala ym.), **7.10.** Ha Uddskatan lintuasema 1'reng (Pekka

Topp), **7.10.** Kark Pyhäjärvi 1p (Kalle Virta, Jari Landen, Mika Teivonen, Heikki Toljander), **14.10.** Ha

Kalasadama 1p (Mikael Wickman, Simo Silvonen), **15.10.** Ha Täktom 1p (Miika Halonen), **27.10.** Ha

Uddskatan lintuasema 1'reng (Petteri Lehikoinen).

x.9.2003 Ha Hangonkylä 1p (Mikael Wickman).

2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **5, 2, 1, 12, 3, 12, 8, 14, 17.**

SIPERIANUUNILINTU *P. schwarzi* (0+6+1=7)

9.10. Ha Tehtaanniemi 1p (v) (Ahti Vapaavuori).

Tringan aikaisemmat 'schwarzit' ovat vuosilta **1998 ja 1999 (5 yks!)** eli havaintoja on vain kolmelta vuodelta.

(ETELÄINEN) TILTALTTI *P. collybita collybita* (0+0+1=1)

5.10.2007 Ha Uddskatan lintuasema 1'reng (v) (Petteri Lehikoinen, Pasi Pirinen, Jari Laitasalo, Tatu Hokkanen, Aatu Vattulainen).

Nimialalajin tiltalti on 1970-luvun alusta alkaen levittäytynyt Etelä-Ruotsiin ja on nyt tavallinen pesimälintu länsirannikolla ja Skoonessa. Oletettavasti sitä tavataan Suomessakin runsaammin kuin havainnot osoittavat. Alalaji on kuitenkin vaikea tuntea, erot ovat mitoissa ja väreissä, mutta melko pieniä. Deanin ja Svenssonin (2005) *tristis*-artikkelin liitteenä on hyvä tuore johdanto alalajin määrittämiseen. Siinä esitellään myös useista lähinnä siiven mitoista muodostettu erottelufunktio. Mainittakoon, että tuo funktio perustuu pelkästään koiraisiin, ja naaraita ei voi sen perusteella määrittää alalajilleen - niille tarvitaan oma funktio, jota ei ole julkaistu. Tarkka dokumentointi on edellytys havaintojen hyväksymiseksi. Esimerkiksi pelkistä valokuvista ei ole juurikaan apua, etenkin, jos kuvan väritasapainoa ei ole mitenkään kontrolloitu [1].

Tringan ensimmäinen ja Suomen toinen havainto taksonista.

'IDÄNTILTALTTI' *P. collybita tristis* (0+9+0=9)

13.9.1990 Jä Vanhankylänlahti 1' (v, museonäyte) (Seppo Niiranen, ilm. Petteri Lehikoinen).

Tristis-tiltaltin määrittäminen maastossa on niin haastavaa, että syksyisistä linnuista on hyväksytty vain vain käsimmäriytyksiä.

TULIPÄÄHIPPIÄINEN *Regulus ignicapilla* (0+6+1=7)

3.5. Ha Uddskatan lintuasema 1 puita pitkin NE (v, ään) (Aleksi ja Petteri Lehikoinen, Pasi Pirinen, Aatu Vattulainen, Kim Jaatinen, Hannu Holmström, Paavo Seppänen).

Tornien taiston piristäjä. Tringan edelliset vuosilta **1979, 1998, 2003 (3) ja 2005**. Havainnot ovat lisääntyneet selvästi 2000-luvulla.

***SEPELSIEPPO** *Ficedula albicollis* (10+25+3=38)

4.5. Ki Porkkala 1''p (v) (Magnus Nordman), **21.5.** He Lauttasaari 1'/Än (v) (Jarkko Koskela ym.),

3.6.-9.7. Es Laajalahti 1'/Än (v, ään) (Antti Mikala, Kalevi Kärpijoki, Heikki Vasamies, Pekka Komi ym.).

2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **1, 0, 2, 1, 0, 0, 0, 2, 3.**

Kirjosieppo *F. hypoleuca*

3.-5.1. He Puistola Karjuniitty 1'p (v) (Pasi Pirinen, Ville Rytönen ym; Stacy Siivonen).

Tringan ensimmäinen ja Suomen toinen talvihavainto lajista. Ensimmäinen 6.12.1982 Virolahden Hurpussa [4].

***PUSSITAINEN** *Remiz pendulinus* (0+39+1=40)

22.6.-17.8. Es Laajalahti 1''p (v) (Petteri Hytönen; Pekka Komi; Tuula Granroth, Liisa Kilpeläinen).

2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **2, 0, 4, 4, 5, 1, 0, 0, 1.**

***MUSTAOTSALEPINKÄINEN** *Lanius minor* (2+36+1=39)

16-18.8. He Tuomarinkylä 1''p (v) (Pekka Komi; Markku Varhimo, Ilpo Kuronen, Heikki Aarela, Erkki Virolainen, Jussi Suutari, Antero Varhimo ym.).

2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **1, 0, 1, 1, 2, 1, 1, 4, 1.** Kaikki havainnot kuukausittain: **V 11, VI 12, VII 7 ja VIII 9.**

'**NOKIVARIS**' *Corvus corone corone* (0+3+0=3)

1.12.2007-7.1.2008 Es Ämmässuo 1p (v) (Matti Koivula, Hannu Holmström, Jouni Rytönen), sama **16.-17.2.** Es Ämmässuo 1p (v) (Petteri Hytönen), sama **13.12.** Es Ämmässuo 1p (v) (Petteri Hytönen, Karno Mikkola).

Linnut on tulkittu samaksi yksilöksi kuin Espoossa kesästä 2006 asti ajoittain näyttäytynyt lintu. Tästä vaikeasti määritettävästä alalajista on julkaistu määrittelyartikkelit Linnut-lehdessä 4/2003 ja Alulassa 3/2007.

(*)**KELTAHEMPPO** *Serinus serinus* (12+115+5=132)

24.-25.4. Ha Uddskatan lintuasema /1p (v) (Petteri Lehikoinen, Aatu Vattulainen, Juha Purho, Mikko Heini, Aleksi Lehikoinen, Aleksi Sarkola, Simo Silvonen), **4.5.** Ha kaupunki 1/Än (Heikki Vasamies, Tom Bäcklund), **22.5.-14.6.** He Pihlajasaari 1/1p (v) (Pertti Rasp ym.). Parin pesä ja hautova naaras havaittiin 28.5., mutta pesinnän lopputulos jäi epäselväksi. **20.9.** Siu Sunnanvik 1/p↑SW (Taavi Sulander, Timo Kaivola).

2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **4, 5, 4, 5, 1, 2, 1, 4, 5.**

MÄNTYSIRKKU *Emberiza leucocephalus* (0+0+1=1)

25.1.-8.4. Ki Friggesby 1/p (v) (Timo Toivonen).

Uusi laji Tringalle! Suomen kymmenes havainto. Tämä laajasti bongattu lintu viihtyi keltasirkkujen seurassa piharuokinnalla ja liikkui jonkun verran lähialueilla. Lajin naaraat ovat hyvin vaikeita määrittää.

(*)**PIKKUSIRKKU** *E. pusilla* (8+46+1=55)

13.10. Es Laajalahti 1↓p (Antti Mikala).

2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **1, 1, 3, 3, 3, 1, 2, 1, 1.**

Kategoria C

(*)**MANDARIINISORSA** *Aix galericulata* (0+20+0=20)

6.5.2007 Ta Hermansö /1p (v) (Micha ja Carl-Magnus Fager).

2000-luvun vuosittaiset yksilömäärät: **3, 0, 0, 0, 1, 1, 9, 2, 0.**

Koiraita ei tarkastettu 2007-2008. Nykyään kaikki havainnot tarkastetaan ja julkaistaan harvinaisuuskatsauksessa lajin harvinaisuuden (vain 20 havaintoa) vuoksi.

Kategoria D

FLAMINGO *Phoenicopterus roseus* (0+2+0=2)

7.11.2007 Sip Paippinen 1”p (Mauri Leivo, Emmi Manninen).

Todennäköisesti sama kuin jo aiemmin julkaistu lintu, joka löytyi 9.11.2007 Tammisaaresta ja kuoli seuraavana päivänä. Tringan aiempi havainto **19.-21.9.1991** Ta Prästkulla 1”p.

Kategoria E

PUNATAVI *Anas cyanoptera* (0+0+1=1)

18.5. He Kallvik 1/p (v) (Kimmo Häkkinen).

Tringan ensimmäinen ja Suomen toinen havainto punatavista. Suomen Ensimmäinen on Joensuusta vuodelta **2000.**

Hylätyt havainnot

Lapasorsa *Anas clypeata* **17.3.** Po Åminnefors 1/p, **Arosuohaukka** *Circus macrourus* **16.4.** He VKL 1”/↓ 10.10, **7.8.** Va Peräjänkulma /1”p↑NW 18.02, **1.10.** In Degerby 1’p, **Niittysuohaukka** *C. pygargus* **12.10.** Va Västerkulla 1’E 13.15, **Pikkukiljukotka** *Aquila pomarina* **3.5.** He Malminkartano 1E 12.45, **Kiljukotka** *A. clanga* **4.9.** Ki Saltfjärden torni 1subad p↑W 16.15, **17.10.** Ki Mattby 1subad WSW 15.15, **Punajalkahaukka** *Falco vespertinus* **24.5.** He Viikinmäki /1””, **Muuttohaukka** *F. peregrinus* **22.2.** Ka Lämpträsket 1’NE 12.35, **Isokirvinen** *Anthus richardi* **25.9.** Va Västerkulla 1’E 14.40, **Mustaleppälintu** *Phoenicurus ochruros* **26.2.** He Ruoholahti 1Ä, **Lehtokerttu** *Sylvia borin* **3.5.** Ta Prästkulla 1Ä, **3.5.** Ta Stadsfjärden 1Ä, **4.5.** Ka Lämpträsket 1Än, **Idänuunilintu** *Phylloscopus trochiloides* **8.5.** He Viikki 1Än (v), **Taigauunilintu** *P. inornatus* **28.9.** He Jollas 1ä, **4.10.** Ka Visanbacka 2p, **5.10.** 1p, **5.10.** He YKP 1p, **Kirjosieppo** *Ficedula hypoleuca* **8.4.** Jä Linturanta 1/p, **Pikkulepinkäinen** *Lanius collurio* **6.12.** Es Laajalahti 1p↑SE, **Keltahemppo** *Serinus serinus* **6.6.** He Lammassaari 1Än, **30.8.** In Billskog 1S 9.50, **21.10.** Kau /1 2’ p, **Peltosirkku** *Emberiza hortulana* **20.4.** Ki Peuramaa 1Än, **Pikkusirkku** *E. pusilla* **20.9.** Ha Bengtsår 1p. **Tunturihaukka** *Falco rusticolus* **25.10.1995** Va Westerkulla Kasaberget 1’, **Pikkukiljukotka** *Aquila pomarina* **15.8.2004** Ke Keinukallio 1”.

Havainnot, joiden käsittely on RK:ssa kesken

’Idäntiltalti’ *Phylloscopus collybita tristis* **25.9.2008** Sip Östersundom 1’reng (v), **(Eteläinen) Pyrstötiainen** *Aegithalos caudatus europaeus* **1.11.1985** Ha Uddskatan lintuasema 1’reng (v).

Korjauksia ja täydennyksiä

Arosuohaukka *Circus macrourus* päivämäärälaajennus **18.-20.4.1998** Ha Täktom. Aiemmin julkaistu päivämäärillä 19.-20.4.1998.

Palaute katsauksesta

Kaikki palaute tästä katsauksesta, erityisesti havaitut virheet ja puutteet toivotaan lähetettävän sähköpostitse: pasi.pirinen@tarsiger.com

Kiitokset

Kitokset kaikille havaintonsa ilmoittaneille sekä kuviaan luovuttaneille! RK/Aleksi Lehikoinen salli hyödyntää RK-katsauksen 2008 käsikirjoitusta. Jukka Haapala rengastustoimistosta toimitti tiedot rengastetuista hippiais- ja taigauunilinnuista. Petteri Hytönen, Petteri Lehikoinen ja Jorma Vickholm kommentoivat katsauksen käsikirjoitusta.

Tringan pinnat

Bongari Vuosikirjan 2008 mukaan eniten lajeja Tringan alueella ovat nähneet Karno Mikkola ja Jörgen Palmgren 340 lajilla. Jorma Vickholm on havainnut pelkästään Helsingissä 306 lajia. Tringan vuodariennätys 264 lajia vuonna 2007 on myös Jörgen Palmgrenin nimissä. Andreas Uppstu on havainnut vuonna 2004 pelkästään Helsingissä 248 lajia.

Kirjallisuus

[1] Lehikoinen, Aalto, Nikander, Normaja, Rauste & Velmala 2009: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2008 harvinaisuushavainnot. Linnut-vuosikirja 2008, s. 90-103.

- [2] Pynnönen, J. 1998: Länsi-Uudellamaalla ennen vuotta 1974 tavatut lintuharvinaisuudet. *Tringa* 4/1998, s. 213-223.
- [3] Pöyhönen, M. 1995: Muuttolintujen matkassa.
- [4] Pöyhönen, M. 2009: Suomen talvilintuharvinaisuudet.
- [5] Uusivuori, P. 2006: Suositus kenttähavaintojen merkitsemiseksi. Birdlife Suomen kotisivut.

Tringan aluerariteettitoimikunta (ART) tarkastaa havainnot seuraavista lajeista 1.1.2009 alkaen:

Kategoria A

- Kiljuhanhi** *Anser erythropus*
- Lumihanhi** *A. caerulescens*
- Punakaulahanhi** *Branta ruficollis*
- Ruostesorsa** *Tadorna ferruginea*
- Riekkö** *Lagopus lagopus*
- Kiiruna** *L. muta*
- Amerikanjääkuikka** *Gavia immer*
- Jalohaikara** *Egretta alba*
- Arosuohaukka** *Circus macrourus*
- Niittysuohaukka** *C. pygargus* ei ad koiraita
- Pikkukiljukotka** *Aquila pomarina*
- Kiljukotka** *A. clanga*
- Tunturihaukka** *Falco rusticolus*
- Pikkuhuitti** *Porzana parva*
- Lampiviklo** *Tringa stagnatilis*
- Rantakurvi** *Xenus cinereus*
- Leveäpyrstökihi** *Stercorarius pomarinus* ei 1.5.–15.6.
- Tunturikihi** *S. longicaudus*
- Valkosiipitiira** *Chlidonias leucopterus*
- Pikkuruokki** *Alle alle*
- Mehiläissyöjä** *Merops apiaster*
- Sininärhi** *Coracias garrulus*
- Lyhytvarvaskiuru** *Calandrella brachydactyla*
- Isokirvinen** *Anthus richardi*
- Iso-/Mongoliankirvinen** *A. richardi/godlewskii*
- Sinipyrstö** *Tarsiger cyanurus*
- Mustapäätasku** *Saxicola torquata maurus* ja alalajilleen määrittämättömät
- Viirusirkkalintu** *Locustella lanceolata*
- Ruokosirkkalintu** *L. luscinioides*
- Pikkukultarinta** *Hippolais caligata* kevät- ja kesähavainnot
- Lapinuunilintu** *Phylloscopus borealis*
- Sepelsieppo** *Ficedula albicollis*
- Pussitiainen** *Remiz pendulinus*
- Mustaotsalepinkäinen** *Lanius minor*
- Kuukkeli** *Perisoreus infaustus*
- Punakottarainen** *Sturnus roseus*
- Keltahemppo** *Serinus serinus*
- Pikkusirkku** *Emberiza pusilla*

Kategoria C

- Mandariinisorsa** *Aix galericulata*

Kategoria E

Mustajoutsen *Cygnus atratus*

Tiibetinhani *Anser indicus*

Morsiosorsa *Aix sponsa*

Lisäksi tarkastetaan kaikki uudet fenologiaennätykset ja erityisen poikkeukselliseen aikaan tehdyt havainnot Tringan kotivuilta löytyvän erillisen **fenologialistan** mukaisesti. Myös **risteymistä**, joissa on oletettuna osapuolena ART-laji toivotaan ilmoituksia.

Lomakkeiden palautus

ART-havaintojen ilmoitusohjeet löytyvät Tringan kotisivuilta. Lomakepohjat ja tarkat täyttöohjeet löytyvät RK:n kotisivuilta. Näppärin tapa ilmoittaa RK/ART-havainto on täyttää word-muotoinen valmis lomake ja lähettää se sähköpostin liitetiedostona. Valokuvat kannattaa liittää omina kuvatiedostoina samaan sähköpostiin. Samoin digikuvatut maastomuistiinpanot. Myös perinteistä postia voi edelleenkin käyttää. Tringan alueen ja tringalaisten RK- ja ART-lomakkeet toivotaan lähetettävän:

pasi.pirinen@tarsiger.com

tai

Pasi Pirinen

Matinkatu 20 C 72

02230 Espoo

Sähköpostitse lähetettävät RK-ilmoitukset kannattaa lähettää samalla viestillä myös RK:n sihteerille:
aksu.lehikoinen@gmail.com

Kaikki havaintoilmoitukset kannattaa aina lähettää **heti tuoreeltaan**, kuitenkin **aina viimeistään seuraavan vuoden tammikuussa**. Tringassakin on jo siirrytty menettelyyn, jossa määräaikaan mennessä ilmoittamattomat harvinaisuushavainnot poistetaan näkyvistä Tiirasta. Myös vanhempia rästikuponkeja voi kuitenkin palauttaa edelleen tilastoja täydentämään. Jos ART-lajista on lomakkeen liitteenä valokuva, josta laji on helposti tunnistettavissa, voi lomakkeen ”kuvaus linnusta”-osion jopa jättää tyhjäksi, jolloin havainnon ilmoittaminen on erityisen helppoa.

Kuvat ja kuvatestit

Kuva 1. Jalohaikara *Egretta alba* Espoon Laajalahdella 2.9.2008 © Pekka Komi

Kuva 2. Nuori arosuohaukka *Circus macrourus* Siuntion Myransissa 4.10.2008 © Pekka Komi

Kuva 3. *Calidus*-tyyppinen nuori muuttohaukka *Falco peregrinus* Hangossa 24.3.2008 © Juha Niemi

Kuva 4. Vanha valkosiipitiira *Chlidonias leucopterus* Espoon Iso-Huopalahdella 4.8.2008 © Mika Bruun

Kuva 5. Koiras virtavästäräkki *Motacilla cinerea* Nurmijärven Röykässä 20.6.2008 © Pekka Komi

Kuva 6. Läntisen alalajiryhmän koiras mustapäätasku *Saxicola torquata rubicola/hibernans* Hangon Täktomissa 1.4.2008 © Pekka Komi

Kuva 7. Läntisen alalajiryhmän naaras mustapäätasku *Saxicola torquata rubicola/hibernans* Helsingin Kaisaniemessä 25.4.2008 © Andreas Uppstu

Kuva 8. Hippiaisuunilintu *Phylloscopus proregulus* Helsingin Kaisaniemessä 12.10.2008 © Pekka Komi

Kuva 9. Taigauunilintu *Phylloscopus inornatus* Hangon lintuasemalla 13.9.2008 © Petri Koivisto

Kuva 10. Eteläisen nimialalajin tililtä *Phylloscopus collybita collybita* Hangon lintuasemalla 5.10.2007 © Petteri Lehikoinen

Kuva 11. Tulipäähippiäinen *Regulus ignicapilla* Hangon lintuasemalla 3.5.2008 © Pasi Pirinen

Kuva 12. Vanha koiras sepelsieppo *Ficedula albicollis* Kirkkonummen Porkkalassa 4.5.2008 © Pekka Komi

Kuva 13. Talvinen nuori kirjosiieppo *Ficedula hypoleuca* Helsingin Puistolassa 3.1.2008 © Robert Pekkarinen

Kuva 14. Koiras mäntysirkku *Emberiza leucocephalus* Kirkkonummen Friggesbyssä 31.1.2008 © Mika Bruun